

Seat No. : _____

XT-111

April-2013

B.A. (Sem.-II)

Sociology : (EC-I-112)

(Family in Indian Society)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

(૨) જવાબવહીમાં પ્રશ્નપત્રમાં છાપ્યા મુજબનો પ્રશ્નનો ક્રમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવો.

૧. પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) કુટુંબનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

૭

અથવા

કુટુંબની વ્યાખ્યા આપી, કુટુંબના વ્યક્તિ માટેના કાર્યો જણાવો.

(બ) નામ્બુદ્રી લોકોનું પિતૃસત્તાક કુટુંબ ‘ઈલોમ’ – સમજાવો.

૭

અથવા

વિભક્ત કુટુંબ એટલે શું ? તેના લક્ષણો જણાવો.

૨. પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) દૂરદર્શન અને કૌટુંબિક આંતરસંબંધો ચર્ચો.

૭

અથવા

‘શિક્ષણ’ કૌટુંબિક સંબંધો પર અસર કરતાં પરિબળ તરીકે - ચર્ચો.

(બ) સ્ત્રી-ભ્રૂણહત્યાની સમસ્યા માટેના જવાબદાર પરિબળો જણાવો.

૭

અથવા

સ્ત્રીની વ્યવસાયિક ભૂમિકા સર્જતા પરિબળો જણાવો.

૩. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર)

૧૬

(૧) મેકાઈવર અને પેજ કૃત કુટુંબના વિશિષ્ટ લક્ષણો

(૨) પેઢીગાળો ઊભા કરતાં પરિબળો

(૩) કુટુંબનું જીવનચક્ર

(૪) ચલચિત્રો અને કૌટુંબિક આંતરસંબંધો

(૫) તબીબી ગર્ભપાત કાનૂન-MTPA : ૧૯૭૧

(૬) કુટુંબમાં બાળકોનું સામાજિકરણ

૪. ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૨

- (૧) કુટુંબની ઉત્પત્તિના મુખ્ય કારણો જણાવો.
- (૨) જન્મ-ઉછેર કુટુંબ અને પ્રજનન કુટુંબ કોને કહેવાય ?
- (૩) સુખી કુટુંબના મૂળતત્ત્વો કયા છે ?
- (૪) સ્ત્રી-ભૂણ હત્યા એટલે શું ?
- (૫) કિંગ્સલે ડેવિસે દર્શાવેલ કુટુંબના મુખ્ય સામાજિક કાર્યો જણાવો.
- (૬) અનુક્રમિક એકસાથી પ્રથા એટલે શું ?

૫. સૂચના મુજબ ઉત્તરો આપો :

(અ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

૪

- (૧) કુટુંબ માનવસમાજની _____ અને પાયાની સંસ્થા છે.
- (૨) પતિગૃહે જવાની વિધિને ભીલ લોકો _____ પ્રથા તરીકે ઓળખાવે છે.
- (૩) 'હો' આદિવાસીઓનું ગોત્ર જૂથ _____ તરીકે ઓળખાય છે.
- (૪) ભારતમાં _____ અમલ દરમિયાન યંત્રશક્તિ ઉપર આધારિત આધુનિક ઉદ્યોગો શરૂ થયાં.

(બ) જોડકાં જોડો :

૫

A

B

(૧) હરવિલાસ શારડા	(i) ભારતીય સમાજવ્યવસ્થા
(૨) એની બેસન્ટ	(ii) બાળલગ્ન પ્રતિબંધક કાનૂન
(૩) ઈલેક્ટ્રોનિક મીડિયા	(iii) થિયોસોફિકલ સોસાયટી
(૪) ડૉ. તારાબહેન પટેલ	(iv) દૂરદર્શન
(૫) પ્રિન્ટ મીડિયા	(v) સામયિક
	(vi) વિધવા પુનર્લગ્ન નિષેધ નાબુદી

(ક) સાચાં-ખોટા વિધાનો જણાવો :

૫

- (૧) શહેરમાંથી ગામડા તરફનું સ્થળાંતર એટલે શહેરીકરણની પ્રક્રિયા.
- (૨) સ્વતંત્ર કમાણીને લીધે સ્ત્રીનું આર્થિક પરાવલંબન વધે છે.
- (૩) આવકના તફાવતો દરજ્જા ભૂમિકાના તફાવતો પેદા કરે છે.
- (૪) સંયુક્ત કુટુંબમાં પતિ-પત્ની અને તેમના અપરિણિત સંતાનોનો જ સમાવેશ થાય છે.
- (૫) વ્યક્તિવાદ વ્યક્તિગત સ્વાતંત્ર્યનો ખ્યાલ વિકસાવે છે.

Seat No. : _____

XT-111

April-2013

B.A. (Sem.-II)

Sociology : (EC-I-112)

(Family in Indian Society)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) **All** questions are compulsory.
(2) Write in the answer book clearly the same question number as printed in the question paper.

1. Answer the following questions :

(a) Describe the Nature of Family. 7

OR

Give the definition of family and state the functions of the family for a person.

(b) The patriarchal family of Namboodiri people 'Illom'. Explain. 7

OR

What is Nuclear Family ? State its characteristics.

2. Answer the following questions :

(a) Discuss Television and Interpersonal relation of family. 7

OR

Discuss the effects of family relations with reference to 'Education'.

(b) State the responsible factors of the problem of female foeticide. 7

OR

State the factors leading to woman's occupational role.

3. Write short notes (any **four**) :

16

(1) The special characteristics of family described by McIver and Page.

(2) Factors leading to Generation Gap.

(3) Family Life Cycle.

(4) Films and interpersonal relations of the family.

(5) Medical Termination of Pregnancy Act MTPA : 1971.

(6) Socialization of children in the family.

4. Answer in brief : 12
- (1) State the main factors of the origin of family.
  - (2) What is orientation and procreation family ?
  - (3) Which are the basic elements of 'Happy Family' ?
  - (4) What is Female Foeticide ?
  - (5) State the main social functions of the family described by Kingsley Davis.
  - (6) What is Serial Monogamy ?

5. Do as Directed :

- (a) Fill in the blanks : 4
- (1) Family is the _____ and basic institution in human society.
  - (2) Bhils describe the custom of going to the husband's home as _____.
  - (3) _____ is the Gotra group of 'HO' tribes.
  - (4) Technical power operated modern industries started in India during _____ rule period.

- (b) Match the Column 'A' and 'B' appropriately : 5

A	B
(1) Harvilas Sharda	(i) Bhartiya Samaj Vyavstha i.e Indian Social system
(2) Annie Besant	(ii) Child-marriage Restraint Act
(3) Electronic Media	(iii) Theosophical Society
(4) Dr. Tara Patel	(iv) Television
(5) Print Media	(v) Magazine
	(vi) Removal of widow remarriage restriction

- (c) State whether the following statements are true or false : 5
- (1) Urbanization process means migration from urban to rural area.
  - (2) Woman becomes economically dependent by having independent income.
  - (3) Income differentiation leads to difference in status and roles.
  - (4) Only husband-wife and their unmarried children are included in joint family.
  - (5) Personalism develops the concept of personal independence.